ԾՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՎԵԼ ՏԱՐԱԾՎԱԾ ՈՉ ՎԱՐԱԿԻՉ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ 2016-2020 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

Միջոցառման անվանումը	**Պատասխանատու**	**Համակատարող**	**Կատարման ժամկետը**	**Ակնկալվող արդյունք**	**Ակնկալվող ֆինանսական միջոցները**	**Վերստուգելի չափանիշ**
Նպատակը՝ Ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելմանն ուղղված կառավարման համակարգի ձևավորում, զարգացում						
1. Ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման հարցերով համակարգող միջգերատեսչական հանձնաժողովի ձևավորում համապատասխան իրավական ակտով	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ՀՀ տարածքային կառավար-ման և արտակարգ իրավիճակ-ների նախարարու- թյուն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ բնապահպանության նախարարություն ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություն ՀՀ աշխատան-քի և սոցիալա-կան հարցերի նախարարություն Երևանի քաղաքապե-տարան (համաձայ-նությամբ)	2016 թվական	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումների կազմակերպման համակարգում	Ֆինանսավորում չի պահանջում	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման հարցերով ձևավորված համակարգող միջգերատեսչական հանձնաժողովի առկայություն

2. Տարածքային կառավարման մարմիններում եռամսյակը մեկ անգամ կազմակերպել ոչ վարակիչ հիվանդությունների զարգացման ռիսկի գործոնների տարածվածության, ոչ վարակիչ հիվանդություններից հիվանդացության և մահացության ցուցանիշների վերաբերյալ քննարկումներ և արդյունքների վերաբերյալ եռամսյակային ամփոփ հաշվետվություն ներկայացնել ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ՀՀ մարզպետարաններ	Երևանի քաղաքապետարան, այլ համայնքներ (համաձայ-նությամբ)	2016-2020 թվականներ	Տարածքային կառավարման մարմիններում ոչ վարակիչ հիվանդությունների զարգացման ռիսկի գործոնների տարածվածության, ոչ վարակիչ հիվանդություններից հիվանդացության և մահացության ցուցանիշների վերլուծություն, անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան միջոցառումների ապահովում	Ֆինանսավորում չի պահանջում	Յուրաքանչյուր տարածքային կառավարման մարմնում տարեկան 4 քննարկման կազմակերպում, քննարկումների արդյունքների վերաբերյալ տարեկան 4 հաշվետվության ներկայացում ՀՀ առողջապահության նախարարություն
Նպատակը՝ Խթանել միջոցառումների իրականացումը՝ ուղղված ոչ վարակիչ հիվանդությունների կառավարելի ռիսկի գործոններին						
3. Առողջ ապրելակերպի, մասնավորապես՝ ֆիզիկական ակտիվության խթանմանն ուղղված միջոցառումների կազմակերպման ուղղությամբ տարածքային կառավարման մարմինների համապատասխան ստորաբաժանումների հետ համագործակցություն, ինչպես նաև նրանց համար առողջ ապրելակերպին ուղղված ուղեցույցների մշակում	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ տարածքա-յին կառավար-ման և արտակարգ իրավիճակ-ների նախարա-րություն Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայ-նությամբ)	2016-2020 թվականներ	Առողջ ապրելակերպի, մասնավորապես՝ ֆիզիկական ակտիվության խթանման նպատակով բարենպաստ պայմանների ապահովում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Առողջ ապրելակերպի, մասնավորապես՝ ֆիզիկական ակտիվության խթանման նպատակով բարենպաստ պայմանների առկայություն, նշված ժամկետում մշակված ուղեցույցների ներդրում
Նպատակը՝ Բնակչության շրջանում ոչ վարակիչ հիվանդությունների զարգացման ռիսկի գործոնների կանխարգելման վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացում						
4. Բնակչության շրջանում ոչ	ՀՀ	ՀՀ կրթության և գիտության	2016-	Բնակչության շրջանում	ՀՀ օրենքով	Նշված ժամկետում

վարակիչ հիվանդությունների զարգացման ռիսկի գործոնների կանխարգելմանն ուղղված իրազեկման միջոցառումների իրականացում, այդ թվում ոչ վարակիչ հիվանդությունների միջազգային օրերի կապակցությամբ միջոցառումների կազմակերպում (կլոր սեղաններ, հեռուստահաղորդումներ, հոդվածներ, քննարկումներ և այլն)	առողջապա հության նախարարու թյուն	նախարարություն, տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայ-նությամբ) Հասարակական կազմակեր-պություն/ներ (համաձայ-նությամբ Միջազգա-յին կազմակերպություններ (համաձայ-նությամբ)	2020 թվականն եր	ոչ վարակիչ հիվանդությունների զարգացման ռիսկի գործոնների կանխարգելման վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացում	չարգելված այլ աղբյուրներ	ոչ վարակիչ հիվանդությունների զարգացման ռիսկի գործոնների կանխարգելմանն ուղղված իրազեկման միջոցառումների, այդ թվում ոչ վարակիչ հիվանդությունների միջազգային օրերի կապակցությամբ միջոցառումների (կլոր սեղաններ, հեռուստահաղորդումներ, հոդվածներ, քննարկումներ) առկայություն
Նպատակը՝ Ավելցուկային քաշի և ճարպակալման կանխարգելում						
5. Ավելցուկային քաշի և ճարպակալման կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի միջոցառումների մշակում և հաստատում ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով	ՀՀ առողջապա հության նախարարու թյուն		2019 թվական	Ավելցուկային քաշի ու ճարպակալման տարածվածության նվազեցում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Ավելցուկային քաշի և ճարպակալման կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացում
Նպատակը՝ Թոքերի քրոնիկ օբստրուկտիվ հիվանդություններից և բրոնխիալ ասթմայից հիվանդացության նվազեցում						
6. Թոքերի քրոնիկ օբստրուկտիվ հիվանդությունների կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի միջոցառումների մշակում և հաստատում ՀՀ առողջապահության նախարարի	ՀՀ առողջապա հության նախարարու թյուն		2017 թվական	Թոքերի քրոնիկ օբստրուկտիվ հիվանդություններից հիվանդացության նվազեցում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Թոքերի քրոնիկ օբստրուկտիվ հիվանդությունների կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի միջոցառումների

հրամանով						իրականացում
7. Բրոնխիալ ասթմայի կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի միջոցառումների մշակում և հաստատում ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2018 թվական	Բրոնխիալ ասթմայից հիվանդացության նվազեցում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Բրոնխիալ ասթմայի կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացում
Նպատակը՝ Ոչ վարակիչ հիվանդությունների համաճարակաբանական հսկողության և դրանց ռիսկի գործոնների մշտադիտարկման համակարգի հզորացում՝ ըստ սոցիալ-տնտեսական գործոնների						
8. Ոչ վարակիչ հիվանդությունների ռիսկի գործոնների ազգային մշտադիտարկման համակարգի լրամշակում	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2017-2020 թվականներ	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների ռիսկի գործոնների ազգային մշտադիտարկման համակարգի հզորացում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների ռիսկի գործոնների լրամշակված ազգային մշտադիտարկման համակարգի առկայություն և ներդրում
9. Համաճարակաբանական հետազոտությունների մշակում և իրականացում	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Հասարակական կազմակեր-պություն/ներ (համաձայ-նությամբ) Միջազգա-յին կազմակերպություններ (համաձայ-նությամբ)	2016-2020 թվականներ	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների զարգացման ռիսկի գործոնների տարածվածության ուսումնասիրություն և համաճարակաբանական օրինաչափությունների բացահայտում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Նշված ժամկետում մշակված և իրականացված համաճարակաբանական հետազոտություն-ների առկայություն
Նպատակը՝ Շրջակա միջավայրի գործոնների և ռիսկերի ուսումնասիրություն և մարդու առողջության վրա դրանց ազդեցության կանխարգելում						
10. Մշակել պիլոտային ծրագրեր շրջակա միջավայրի բարձր աղտոտվածությամբ համայնքներում՝ բնակչության առողջության վրա շրջակա	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն ՀՀ տարածքա-յին կառավար-ման և	2018-2020 թվականներ	Շրջակա միջավայրի բարձր աղտոտվածությամբ համայնքներում՝ բնակչության	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Շրջակա միջավայրի բարձր աղտոտվածությամբ համայնքների համար պիլոտային

միջավայրի ռիսկի գործոնների ազդեցության վերաբերյալ իրազեկվածությունը բարձրացնելու, գործոններից խուսափելու, ռիսկի գործոնները նվազեցնելու նպատակով, ինչպես նաև բնակչության առողջության վրա շրջակա միջավայրի ազդեցության ռիսկի համաճարակաբանական գնահատման մեթոդաբանության մշակում և ներդրում		արտակարգ իրավիճակ-ների նախարա-րություն		առողջության վրա շրջակա միջավայրի ռիսկի գործոնների ազդեցության վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացում և ռիսկի գործոնների ազդեցության կանխարգելում		ծրագրերի ներդրում և արդյունքների վերլուծություն
Նպատակը՝ Առողջապահական համակարգի, ինչպես նաև այլ նախարարությունների ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման գործընթացում ընդգրկված մասնագետների ուսուցման ապահովում						
11. Առողջապահական համակարգի մասնագետների, ինչպես նաև այլ նախարարությունների ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման գործընթացում ներգրավված մասնագետների ոչ վարակիչ հիվանդությունների ռիսկի գործոնների վերաբերյալ գիտելիքների գնահատում, ոչ վարակիչ հիվանդությունների ռիսկի գործոնների վերաբերյալ ուսումնական ծրագրերի մշակում և ուսուցում	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարու թյուն	ՀՀ առողջապա-հության նախարարություն Հասարակա-կան կազմակեր-պություն/ներ (համաձայ-նությամբ) Միջազգա-յին կազմակեր-պություններ (համաձայ-նությամբ)	2016-2020 թվականն եր	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների զարգացման ռիսկի գործոնների վերաբերյալ ուսուցման գործընթացի ապահովում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Նշված ժամկետում ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման գործընթացում ներգրավված մասնագետների համար մշակված ուսումնական ծրագրերի ներդրում
Նպատակը՝ Ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելմանն ու դրանց դեմ պայքարին ուղղված ինտեգրված առողջապահական ծառայությունների, այդ թվում առաջնային կանխարգելման, վաղ հայտնաբերման, բուժման, վերականգնողական և պալիատիվ խնամքի բարելավում						
12. ՀՀ բնակչության ռիսկի խմբերում ոչ վարակիչ հիվանդությունների (զարկերակային գերճնշում, շաքարային դիաբետ, արգանդի	ՀՀ առողջապա հության նախարարու թյուն		2016-2018 թվականն եր	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների վաղ հայտնաբերում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	ՀՀ բնակչության ռիսկային խմբերի ընդգրկվածություն զանգվածային սքրինինգներում

պարանոցի քաղցկեղ) զանգվածային սքրինինգների իրականացում						
13. Ոչ վարակիչ հիվանդությունների բուժման, այդ թվում վերականգնողական բուժման, պալիատիվ խնամքի վարման ընթացակարգերի հաստատում ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2017-2020 թվականներ	Ոչ վարակիչ հիվանդությունների բուժման ստանդարտ մոտեցումների ապահովում	ՀՀ օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	Նշված ժամկետում ընթացակարգերի ընդունում և ներդրում